

Meditationum Ad Pandectas Sacras Specimen Qvintum, De Usu S. Scripturæ In Jurisprudencia

Rostochi[i]: Typis Nicolai Schwiegerovii, [1730]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002317975>

Druck Freier Zugang

RU jurist. 29.April.1730

Mantzel, Ern. Joh. Frid. /f

VIRIS

De

Republica Rostochiensi Meritissimis,
Prænobilissimis, Consultissimis, atque
Amplissimis Dominis,

DN. GABR. MULLERO,

&

DN. ANDREÆ Michelsen,
Consulibus gravissimis,

DN. VAL. JOH. Beselin,
J. U. D. & Syndico dexterrimo,

&

**DN. JOH. CASP. MEY-
ERO,**

J. U. D. & Senatori spectatissimo,
*DOMINIS PATRONIS atque PROMO-
TORIBUS SUIS COLENDISSIMIS,*

Hanc dissertationem

sacram esse cupit

T. E. STEVER.

DISSERTATIO QUINTA.

Meditatio I.

1. Sam. XIII, 18. sqq.

Quæ non statim denunciat factum, non dici potest violenter stuprata.

AD Deuteronomium hanc quæstionem 'quidem jam movimus, quia autem tunc non incidimus in hoc illustre exemplum Thamaris, putavimus illud non esse prætereundum. Quæcunque fœmina igitur statim impetuofas instituit querelas, illa pro se habebit præsumtionem, quod violenter sit stuprata; Alia plane non; Scribimus autem notanter: *Præsumptionem*, nam posset etiam muliebris malitia, postquam sine multa reluctantia stuprum passa, pro salvanda existimatione ululatus facere graves, cautus igitur sit Judex, ut suum cuique tribuatur.

Meditatio II.

1. Sam. XVI. XVII.

Bellum repræsentativum ex pacto ineundum valde esset consultum.

Bellorum compendia esse sollicitè quærenda, quo parcat sanguini humano & evitentur alia devastationum & injuriarum incommoda, omnes Politici valde svadent urgente: Et dantur quædam, teste historia, talium concertationum repræsentativarum exempla, quis enim de Horatorum & Curatorum dimicatione non audivit; Absint tamen, volumus, ipsorum summorum Imperantium provocationes ad duella, qualia in Historia Sveco-Danica, ut ex Hispano-Gallica occurrunt; Legantur quoad hanc quæstionem exactissime differentes *B. RÖHRENSÉE Diss. de Monomachia Davidis cum Goliatho*, & *B. BUDDEI select. J. N. & G. in annexo specimen, Jurispr. Hist. S. 21. seqq.* Absint etiam promiscua duella pro justitia causa suscipienda, qualia inter veteres Germanos

A

manos

manos frequentata fuisse legimus in Historia Germaniæ etiam media. Conf. *B. BECKMANNI Diss. de Judiciis Dei. Quæstiones*, quas præterea Interpretes sibi faciunt de moralitate facti Davidis, non adeo moramur, videntes, quod negata populi Judaici acceptatio pacti, evidens satis sit in eo, quod Saul arma Davidi obtulerit, felicemque pugnam apprecatus sit. Totum denique negotium non erat sine numine, siquidem David jam tum designatus erat Rex hujus populi.

Meditatio III.

1. Sam. XIX. 8.

Nummus confessionalis honeste accipitur.

Satis equidem de hoc capite supra scripsimus; Solet tamen advocari etiam hoc dictum, quod testatur pro actu Prophetico aliquid dare moris fuisse, utut illud non bene concludere alios nobiscum videre putemus. Conf. *SCHILT. Instit. Jur. Can. pag. 286. 338.*

Meditatio IV.

1. Sam. XX, 6. 7. XXI. 2.

Falsiloquium est licitum.

Mendacium in sua stricta definitione, quando nempe alterius jus satis fundatum atque quæsitum eludere quis & intervertere laborat, esse peccatum, nemo hætenus negavit; Eapropter enim excogitata est distinctio mendacii in nocivum & officiosum, vel ceu aliis placuit inde enatus est novus terminus falsiloquii scilicet, quod nimirum licitum genus veritatem dissimulandi appellant. Consentiant Moralistæ uno ore, & sufficit hoc loco unus testis *PUFEND. de O. H. & C. L. I. C. 10. & de F. N & G. Libr. IV. C. I. §. 8.* Exempla præbent facta Jonathani & Davidis in textibus allegatis, quamdiu enim Davidem impie a Saule tractatum fuisse, constabit, omnia, quæ vel ipse David, vel amicissimus Jonathan fecerunt studio conservationis, pro justis atque honestis erunt declaranda. Quod autem quoad

Abi-

Ahimelechum adeo tristis evenerit consequentia, id non Davidi, sed homini nequam Doeg & Tyranno, quoad hunc actum, Sauli erit imputandum.

Meditatio V.

I. Sam. XXI. 10. seqq.

Simulatio & dissimulatio ad virtutes interdum sunt referenda.

Sunt, qui, nescio qua fronte, omnem simulationem jubent esse alienam a viro honesto praesertim Christiano, sed reclamant omnis prudentia, & obstant tot sancta exempla, eadem enim luditur scena, quam habemus circa falsoquium. Dolus bonus est solertia se suaque conservandi, & quamdiu haec solertia non degenerat in astutiam alterius in jure ipsius perfecto decipiendi gratia adhibitam, omnino dissimulare licet. David illustre praebet exemplum insaniam affectans (non enim subscribimus Seb. SCHMIDIO, qui Comment. ad hunc locum, statuit Deum ipsum Davidem quoad mentem turbatum fecisse) quod factum approbant Exegetae teste B. HOCHSTETTER, Colleg. Profend. VII. §. 19. Quae autem juxta Cap. XXVII. simulavit quoad eadem Israelitarum, ea suo loco relinquimus.

Meditatio VI.

I. Sam. XXII. 1.

Quaeritur: An David fuerit rebellis?

Homines & coetum hominum, imo hominum, non multae frugis adsciscere, cum illis circumvagari, internecionem minitari, sane speciosis rationibus illicitam societatem & rebellionem arguit; Sed quia David a Saule vim atque injuriam patiebatur totaque Historia habet divina ad conservationem Davidis designati Regis, credimus hic dari exceptionem a regula vid. Clar., Dn. FEUERLINI Philosophi Altorfensi, Viri floride docti illustrata Davidis facta ex Jure Natura illustrata Diss. Acad. 1715. quam etiam, quoad alia Davidica consuluisset juvabit,

A 2

Medi-

Meditatio VII.

i. Sam. XXII. 2. sqq. XXIV. XXVI.

Quatenus Principi resistere ipsique manus inferre liceat, anceps est questio.

Videantur inter se dissentientes *Magnus GROTIUS de J. B. & P. L. i. C. IV. §. 7. & ill. PUFENDORF de J. N. & G. L. VII. C. 8. §. 5.* Nos subscribimus Grotio, qui obedientiam supponit in regula, ut & in exceptione, si Princeps excedat officia boni Principis, qui tamen etiam tribuit jus resistendi in ea exceptione, si Princeps plane nomen & definitionem boni Principis neglexerit. Exempla Davidis Saulem non occidentis non adeo faciunt ad regulam, præsertim quia fuisset valde inconsultum iis locis & temporibus id facere, imo ob Saulis asseclas perniciosissimum. Sed forte arcana divina latent in his passibus, quapropter manum de tabula. = *recl. N.*

Meditatio VIII.

i. Sam. XXV.

Decretum Davidis contra Nabalem defendant alii, nobis illud iracundiam audit.

Quæ pro Davide militare videntur, sunt ingratitude Nabalis & denegata humanitas compensatoria: Probabilis extrema necessitas & vitæ ob famem periclitatio, vindicta ob ignominiosam Nabalis responsonem: Dominium eminent Davidi ceu Regi divinitus denominato competens; Sed non sunt talia, quæ plane eundem excusant, nam obligatio ad *arridapa* est valde imperfecta: Necessitas non potuit esse tanta ob patentem ambitum vicinæ: Domini eminentis jura nondum quadrabant in Davidem ceu designatum tantum & adhuc vagantem: Vindicta denique ob injurias excedebat cardines, juraverat enim David interneconem Familiæ Nabalis ad infantulos usque (non enim putamus per mingentes ad parietes intelligi canes, sed puerulos, nixi rationibus

bus haud ultimi ordinis) Tribus: David aliquid humani patiebatur, inde temerarium juramentum rectius eundem revocasse, quam servasse dicimus, ut taceamus illud intellectum fuisse rebus sic stantibus, quas res tamen Abigail sua svaviloquentia in alium statum reducebat. Denique ipsum Davidem sibi per hanc iracundiam potuisse odium & exitium parare, prudenter erit observandum. vid. Bayle Diction. Article David, qui vehementer taxat hoc Davidicum attentatum. *Conf. M. SCHERFFII & M. DAHTEN. Disp. spec. Lipsia 1703. 1723.*

Meditatio IX.

I. Sam. XXIIIX.

Pythonissa Endorea artes excoluit Magicas.

Quid de corpore delicti Magiæ sentiamus, supra didimus; Hæc saga Endorea venit semper in censum, sed sufficit propter Legem de magia dæmoniaca a Deo datam, dari genus nequitiae pessimum quod prævaricationem adversus Deum appellavimus; Qui præterea in facto ventriloquam dicunt Endoream, disputantque, an & quale illud fuerit phantasma? Nostri non sunt. Verum sufficit, eandem fuisse feminam illicitas artes excercentem, & vi divini edicti, supplicio afficiendam.

Meditatio X.

II. Sam. V, II. seqq.

Fœdus, præsertim commerciale, cum infidelibus inire utique licet.

Ne ulla causa superesset non agitata, de justitia fœderum cum infidelibus solet litigari. Res ad pauca redit, religionem diversam inter Principes plane non venire in quæstionem circa fœdera, modo non ineatur fœdus cum infidelibus ad extirpandam veram religionem, quale non præsumitur; Verum igitur putamus esse nostrum assertum etiam de fœdere bellico, multoque inde magis de commerciali; Hincque observamus Christianorum summos Principes cum

ipſo Turcico Imperatore ex Principiis Juris Gentium familiariſſime verſari, adeo ut etiam fratris nomine ſibi invicem & reciproce veniant; Denique Problematis inſtar addimus, non dari eſſe *en Erb-Feind*, ſed hanc appellationem eſſe reliquiana papalis fraudis quoad expeditiones cruciataſ excogitata.

Meditatio XI.

II. Sam. VI. VII. Conf. I. Chron. XXVIII. & XXIX.

Cura ſacrorum eſt pars ſummi imperii.

Longa hæc eſt hiſtoria, & Deo ſit laus, quod inter nos nullus ſobrius ſit, qui juſ circa ſacra a reliquis juribus Majeſtaticis ſepararet, & viſibile caput eccleſiæ univerſale admit- tendum eſſe Principem in ſuo territorio ut Papam i. e. illum, quem Papa alias ſe haberi vult. Eſt autem hoc juſ notanter *circa ſacra*, quæ etiam ſunt veritates internæ, quæ meræ ſunt conſcientiæ, in ea Princeps non affectat imperium, ſed tantum adornat, ut rite indagentur etiam in Synodis & Conciliis. Quod autem ab omni ævo Eccleſia fuerit conſiderata inſtar Collegii liciti in Republica ſub aliſ Dei & Principis, id ex Hiſtoria ſacra & profana patet, donec novum illud & artificioſum papalis Monarchiæ ſkeleton ad tantam obſtatem excrevit, ut phthiſi denique laborare debeuerit, cum Deo plane in primam materiam id eſt in nihilum relapſurum. David, Salomon & omnes Reges Iſraelitici ordinarunt, quæ circa ſacra ad ordinem & decorum requirebantur, veritates autem divinas ab immediata revelatione per Prophetas expectabant.

Meditatio XII.

II. Sam. X.

Legatos etiam ad negotia humanitatis mittere antiqua & bona eſt conſuetudo.

Intereſt Rebus publicis præſertim vicinis mutuam ſervare amicitiam, & quia nolunt Statiſtæ, ut ſummi Principes in propriis perſonis ſint sæpe convenientes ob ſumptus & alias difficultates. Legati ſunt illæ perſonæ mediæ, quibus ceu

auribus & oculis utuntur Principes, & non præcise semper ad negotia altioris indaginis mittuntur illi sed ad solam humanitatem etiam in gratulationibus & condolentiis testandam; Solemus enim nos privati exinde qualemcunque affectum colligere, minimum aperta inter nos non geruntur bella, quamvis simultates sub verbis honorum lateant, quoties nobis bona verba dicimus; Multo magis inter Magnates utile erit perpetuam conservare animorum & aularum harmoniam. Illustre est exemplum Davidis, qui ad condolentiam solam suo jam tempore mittebat Legatos, non igitur heri vel nudius tertius nati demum sunt modi captandi benevolentiam & aulice, ut hodie loquuntur, yivendi, galant zu seyn und zu leben zu wissen.

Meditatio XIII.

II. Sam. X, 4. sqq.

Injuria Legatis illata est justa belli causa.

Quam sancta debeat esse Jure Gentium Legatorum conditio, præsertim si charecterem habeant repræsentalitium nemini non constant; Hinc ad justas etiam belli causas merito refertur eorundem violatio, præsertim, si illa fiant in specialem contumeliam Domini, quale exemplum præbent Ammonitæ, qui Davidis Legatos ex officiositate missos, turpiter tractabant ob suspicionem explorationis male fundatam. Habet Historia junioris etiam ævi varia in hunc ordinem venientia & suppeditat largam segetem *Wicquesfortii Memoria Legatorum*. Longa alias est disputatio de foro Legati & contrahentis & delinquentis, & convenire videntur DD. in eo, quod Legatus conspiracyonem & aliam proditionem moliens sit omni sanctitate indignus. Si igitur Davidis Legati exploratum venissent aliter esset pronuntiandum.

Meditatio XIV.

II. Sam. XI. 15.

*Literæ Bellorophontææ (Urias = Brieffe) peccant
vel in justitiam vel prudentiam.*

Vulgaris illa denominatio literarum talium, quas quis
trans-

transfert ut nuncius sibi tamen nocivas, ex hoc loco profuit. Habemus *Regiomontanam dissertationem* de talibus literis; & quicquid ille autor sentiat, tamen putamus, quod longe tutius expediri possunt, quæ per internuncium in propria causa fiunt; Aut enim innocenti dantur & turpes sunt, aut nocenti, & sic modus ille est minus tutus. Tribus: Literæ Bellophontæ non habent usum practicum.

Meditatio XV.

II. Sam. XII.

Elenchus, adversus Principem præsertim, quam moderate est exercendus.

Abfit ut in illam litem, an excommunicatio ecclesiastica principum papalem tyrannidem sapiat, nec ne, descendamus, est enim nimis spatiosa, imo res est judicata. Admiramur saltem moderationem Nathanis, qui, speciale utut mandatum divinum habens, tamen per fabulam Davidem ad pœnitentiam ducit. Prudentia vult, ut veritas dicatur sine amarulentia, præsertim si cum eo res sit, qui potest proscribere; & quamvis pro veritate proscribi, honor insignis sit, tamen pro veritate immodeste dicta proscribi, meretur vituperium, est enim martyrium affectatum. Eadem luditur fabula in quavis litigatione eruditorum, qui enim fungus est, ille non fit hæreticus, & qui fungus non est, ille non patitur se fastibus vel amarulenta verborum vehementia ad veritatem reduci. Exemplum omnibus sit Nathan quem nonnulli appellant des Königs Davids Oberhoff, Prediger und Kirchen-Raht, quem flosculum patiemur hoc pacto ne eundem appellent Davids Beicht-Vater, & ne ipsis vocitetur Moses des grossen Gottes Cankler.

Meditatio XVI.

II Sam. XII, 31.

In hostem devictum omnia licent salva tamen humanitate, quam in ipsis pœnis erga bene meritos exercendam habemus.

Vulgatam est: In hostem devictum omnia etiam extre-

ma

ma licent. Sed quis unquam ad infinitos & inauditos dolores hæc extendere voluit. Ipsos facinorosos, quibus forcipes & rotas dicimus tandem ultimo supplicio afficimus, & ministros verbi divini eapropter vocamus, quo assistant ad ultimum halitum usque, hinc etiam quasdam pœnarum species ad tyrannicas & obsoletas referimus, omnes scilicet illas, quæ mortem non intra horas, imo ne quidem diem habent comitem, quorsum spectant pœna inedia, oculorum effossio, sui ipsius membratim imposita consumptio &c. Mortis supplicium est extremum, & quamvis pœna mortis per præludia illius interdum exasperatur, tamen omnis doloris finis mox mors est. Et si mors est terribilium terribilissimum, ut vult Philosophus, non datur pœna morte etiam subita major. Quoad devictos hostes aliter adhuc sentiendum, & qui hodie in acie non occumbunt, illos antiquo more capitis supplicio subijci non amplius per Dei gratiam audimus. Nostra bella sunt modi litigandi inter Principes, hinc juvat tantum instrumenta adversarii remove, id quod salva vita fieri potest. Non taxamus bella Domini, in quibus Deus ipse interdum jubebat ex sancta punitivi belli ratione omnes occidere, sed tantum Romanos imo Germanos vituperamus, qui innocentes milites ob Dominorum delicta trucidarunt extra aciem; Servos notorie solebant facere Romani devictos milites, conveniebat hoc rationi status illius temporis, hodie aliter judicant. Principes cum pacificationibus omnem hostilem animum deponunt. David, nisi metaphoram admitterimus, truculentissime tractavit Ammonitas: *Er hat sie unter eiserne Sägen und Zacken und Keile gelegt, und hat sie verbrant in Ziegelsfen.* Sed hic datur metaphora, vid. B. DANZII *Diss. de Davidis in Ammonitas devictos mitigata crudelitate.* David propitio jure ad durissimos labores adhibebat Ammonitas, er machte sie zu Slaven, die mussten allerhand schwere Arbeit verrichten. Habemus in nostra vernacula phrasen plebejas apprime hoc corroborantes: *Er steht unter dem Flegel, er steht unter der Säge i. e. triturat & asseres facit.* Quousque

interea jura victoris se extendant in personas devictorum, eleganter docet GROTIUS de J. B. & P. Libr. III. Cap. XIV. §. 2.

Meditatio XVII.

II. Sam. XIII. 13.

*Conjugium fratrum & sororum nunquam inter
Judeos fuit concessum.*

Speciosum satis videtur, quod Thamar fratri Ammoni sine formidine oppositi dixerit: Rede mit dem Könige, so wird er mich dir nicht versagen; Sed habent interpretes multa, quæ hoc evertunt. Quidam enim dicunt: Thamar em ex vulgi consuetudine filiam Davidis fuisse appellatam, cum tamen privigna ejus fuerit; Alii Thamar em ceu foeminam jus ignorasse dicunt vel putasse, patrem Regem dispensare posse; Alii eandem hæc protulisse dicunt in summa mentis perturbatione, quo se extricaret ab amplexibus illicitis. Quærere autem, cur non clamaverit & an stuprum fuit vere violentum? Nasutulorum est. Quis enim scit, an non clamaverit, & textus dicit, quod Amnon jusserit omnes suos domesticos secedere.

Meditatio XXIII.

II. Sam. XVI. XIX. coll. 1. Reg. II. 8. sqq.

David prudenter Simejo gratiam exhibuit.

In continenti locum dare Commilitonibus, ut Simejum occiderent, prudentia vetabat, sic etiam gratiam petenti eandem tribuere par & eadem postulabat prudentia; Quomodo autem salva juramenti religione potuerit Salomoni vindictam in ultima voluntate mandare, multis disputari solet. Alii juramentum de tempore stricte interpretantur, adeo ut David tantum pro se & suo regimine veniam promiserit. Alii & quidem rectius eum PUFEND. de J. N. & G. Libr. IIX. Cap. 10. §. 3. volunt, Davidem non voluisse, ut Salomon capite plecteret Simejum, sed ut sibi caveret a tam nefario & nullæ fidei homine, eumque ita confinaret atque

que observaret, ne pessima denuo moliri posset. Id quod cum dictata pœna confinationis valde conspirat, prævidebat enim Salomon tali ratione eundem mox incidere posse in pœnam capitis.

Meditatio XIX.

II. Sam. XX, 18.

Responsa Doctorum sunt quidem antiquissima, sed ex Academia Abeleensi nulla sunt petita.

Placet illorum Exegetarum opinio, qui dicunt Abelem fuisse sedem multorum virorum sapientum, quorum respectu hæc proverbialis locutio; Et constat inter Judæos fuisse distinctas urbes, distinctum eruditorum confluum habentes, qualis fuit Kiriath Sepher Jos. XV, 15. Sed quæ passim legimus de Academiis Hebræorum ad ideam nostrarum Academicarum applicata, ea nos dissentientes reliquerunt: Distinctio enim in quatuor facultates, promotio Doctorum, Apostoli Pauli Disputatio inauguralis & reliqua, fidem apud nos haud invenerunt, & dubitabimus adhuc, donec nobis etiam de ministris Academiæ ibidem obviis fidem fecerint.

Meditatio XX.

I. Reg. II, 5. 6. 28. seqq.

Pœna Joabi confirmat regulam de homicidio non aggratiabili.

Hoc ipsum exemplum, quod pro aggratiatione in homicidio doloso solet afferri, retorquendo contrarium omnino probat; David ex multa ratione status nolebat Joabum ad supplicium trahere, sed mandabat vindictam filio, nec occisus est ille propter crimen læsæ Majestatis, quia Adoniæ affecta fuerit, sed textus clare docet, quod corpus delicti fuerit pessimum duplex assassinium; Quid enim significantius verbis: *Das ihr Blut bezahlt werde auff den Kopf Joab.* NB. Volumus hoc loco notare, quod supra ad Genes.

IX. errore calami nominatus sit *Carpzovius*, cum allegandus esset *Rechenbergius*.

Meditatio XXI.

1. Reg. II, 36. seqq.

Pœna confinementis inter arbitrarias vehementer nobis placet, & usu adhuc frequentanda.

Pœnæ arbitrariæ Medicum Legislatorem postulant, præsertim enim fustigatio & relegatio in perpetuum cum infamia sunt de genere pœnarum, quæ finem non obtinent, quem intendunt Judices. Placet insigniter pœna confinementis cum addita clausula de graviore, si violata fuerit sententia. Eo ipso enim sequestrantur nefarii homines à societate humana aliquadantenus, & qui non plane sunt phlegmatici, satis sentiunt malum. Majores nostri, ceu probare habemus ex judicatis, solebant hac pœna uti in formula: *Soll nich über sinen Sill gahn by Straff des Lebens.* Novimus etiam proximis temporibus tales sententias ex eminenti potestate esse latas, & præsertim illustre habemus exemplum decrepiti Ministri status, cui assignabatur prædium, ubi sat commoditatis habere poterat, sed omnis interdiceretur conversatio etiam per literas: *Es solte niemand ihn besuchhen, auch solte er keine Correspondence haben.* Sed Jctorum manus sunt ad viridem praxin astrictæ & ora sunt alligata ad modos pœnarum receptos; *Receptos* dicimus, nam in legibus Romanis fundata satis est hæc pœna, & vitium praxeos est quod non frequentetur. Vid. l. 5. & 9. ff. de interd. & relig.

Meditatio XXII.

1. Reg. III, 16. seqv.

Super judicium Salomonis inter matres litigantes, judicium nostrum suspendimus.

Prudentissimum certe erat, ex affectibus judicare, ut ut valde illæ nos fallere possint; Prudentia igitur tantum non Salomo-

Salomonea erit adhibenda. Quod ipsam autem attinet sententiam inter has matres, quantam illa sapiat eminentem sapientiam, cuilibet iudicandum relinquimus.

Meditatio XXIII.

1. Reg. IX, 28. X, 22.

Ophir Salomoneum probabiliter fuit provincia Americana.

Eruditorum solertia multam impendere voluit hactenus diligentiam ad inveniendam terram Ophir; Hallucinantur valde, qui Hispaniam intelligunt; Probabiliora memorant, qui Chinam vel aliam partem Indiæ orientalis designant; Sed nobis semper placuit opinio eorum, qui de America cogitant. Quod enim nunquam ante Columbum vel Vesputium aliis mundi plagis innotuerit America, multa argumenta plane non admittunt. Anagramma tamen in *Ophir & Peru* vel analogiam cum *Parwaim* haud scrupulose quærimus. Sed quæ est usus hujus meditationis in *Jurisprudentia*? Respondetur: Non equidem faciet ad lites in curia decidendas, erit tamen grata politioris *Jurisprudentiæ* Studiofo, quippe cui ornamento insigni est, ultra libellum supplicem faciendum sapere, & in *Historico-Geographicis* eruditus esse.

Meditatio XXIV.

1. Reg. XII.

Rehabeam specimen est Principis rationem status nihil intelligentis.

Eventus docuit, quam malefana hæc fuerit ratio status; Principis est, salva justitia, populi captare benevolentiam; Mordere solet, plebs præsertim, frenum, unde paulo remissius erit coercenda. Sed non putamus, nos hoc promptius exponere posse, quam fecit *DN. BOHMÉRUS Jur. Publ. univ. Part. Spec. Libr. I. Cap. 5. §. 29.* Malum est, inquit cum *Dione*, habere Principem, sub quo nihil liceat, pejus tamen, sub quo

omnibus omnia. Miserrima erat populi Judaici conditio sub Aegyptiorum Regibus &c. Huc pertinet etiam ambitiosa responsio Rehabeami ad populum, ex qua sane insignis imprudentia elucescit. Optime Seneca Libr. I. de Clement. c. 24. remissius Imperanti melius paretur. E contrario nulla vis imperii tanta est, quae premente metu possit esse diuturna, ut ait Cicero Libr. de Offic.

Meditatio XXV.

i. Reg. XVII 3. Coll. II. Reg. IV. 25.

Nec Elias nec Elisa fuerunt Monachi, & Carmelitæ frustra Patronum querunt in S. Scriptura.

Fingunt Pontificii ad colorandam justitiam vitæ monasticæ, Eliam fuisse Eremitam, ejusque cavernam ad torrentem Grith appellant Cellam monachalem; Et Carmelitæ Elisam ordinis sui Patronum atque institutorem appellant, prout & ipsum Enochum, nescio qua fronte, ordinis cujusdam religiosi patrem & Autorem nominant; Sed somniant hæc lepida capita; Reip. interest, neminem adesse, qui tantum fruges consumat, sed satius est, quemvis præbere influxum in felicitatem societatis. Vellemus, ut memores essent Monachi initii veri ordinum, quod sane est institutio puerorum & propagatio religionis, sic observarent, se hodie frustra devorare pulpamenta. Resp. plane non indiget illis hominibus religiosi, qui supernumerarii sunt, quando enim sufficiunt verbi divini & scholarum Ministri, qui alio fine religiosi in ordinibus & cœnobiis sunt, inutilia erunt provinciarum pondera.

Meditatio XXVI.

i. Reg. XX. 11.

Victoria est ambigua, & spectat interdum ad fortuna.

Regia & Heroica erat responsio Achabi data Regi Syri-

ri-

riorum, fastuose eundem alloquenti; Recte enim dicebat: Saget, der den Harnisch anleget, soll sich nicht rühmen, als der ihn ableget. Consilia Statistarum volunt, belligerantes esse procul à fastu & contemptu adversarii, man sollte seinen Feind nicht gering schätzen; Testantur historicæ relationes, quam perniciosissima sæpe fuerit talis anticipata victoriæ opinio; A minimis enim pericula imminet; Hinc Ovidius:

*Parua necat morsu spatiosum vipera taurum,
A cane non magno sæpe tenetur aper.*

Et autor Cantici illius, quod per Alphabetum canitur, ne litera X. esset sine symbola, Xerxen multitudini copiarum confidentem, occubuisse refert. Nemo igitur Triumphum canat ante victoriam.

Meditatio XXVII.

i. Reg. XXI

*Naboth potuit declinare oblatum contractum
super vineam.*

Quod modus procedendi adversus Nabothum fuerit tyrannicus, nemo, utut acutissimus defensor, aliter adumbrabit. Vid. MARC. RHODII, Jcti. Francof. Diss. de processu injusto Achabi in puncto vinea 1696. B. J. F. MATERI Diss. de Achabo appetente, & Nabotho vitam vinea postponente. Manebit igitur tantum in quæstione, annon ex dominio eminenti Achab potuerit venditionem imperare; Vel, annon imprudenter fecerit Nabothi contractum declinans? Sed facile respondebitur, nam quid prudentia svaserit, regulis justi non subjacet; Et præsertim Naboth se fundabat in lege divina, quam supra quoad retrovenditionem memoravimus; Conf. Lev. XXV. 15. 23. 25. Num. XXXVI. 7. Naboth non erat egestate pressus, insuperque videbat se in Jubilæo vineam suam

suam cum horti facie permutatam, non esse recuperaturum. Dominium eminens vero, prout idem ad 1. Sam. VIII. habuimus, supponit *necessitatem & utilitatem publicam*, non vero meram Principis voluptatem aut beneplacitum. Legatur *u-berius Diss. Rhodii.*

Meditatio XXIX.

II. Reg. V. 17. seqv.

An fidelis infideli ministerium possit prabere, & quatenus peregrinis interesse sacris liceat?

Quæstio fori conscientie est.

Respondemus paucis ad hanc quæstionem negative, si scilicet plane infideli v. g. Turcæ Christianus vellet à ministerio esse; Et sacris Non-Christianorum ultra curiositatem interesse, plane damnamus, ita ut non putemus dari re-tiorem sententiam; Legatur *B. MAYERI Libellus s. r. de re an Pâbstliche Dexter reisende Lutheraner.*

Meditatio XXIX.

II. Reg. VI. 28. seqv.

Queritur: An carnibus humanis vesci liceat summa in necessitate.

Moralistæ enumerantes casus necessitatis ad hunc etiam devenire solent interdum, casum præsertim de oberrantibus in vasto oceano omni victu destitutis fingentes. Sunt qui asserunt mactari posse socium per sortem, nixi non circumscripta legibus necessitate; Sunt etiam, qui exhorrescere se dicunt; Exhorrescant iterum, tamen si factum fuerit, crimen hoc esset sine pœna. Anthropophagos interea, qui proprios parentes depontanos mactant, ceu peccatores adversus Jus Naturæ seriò damnamus.

STEVERO

Suo
Salutem p. d.

PRÆSES,

SI modestia & humanitas primariae, praesertim Literatorum, sunt virtutes, sane tu DOMINE STEVERE, qui modestissimus, qui humanissimus es, maximam tibi conciliaisti laudem. Jam autem nemo dubitat de veritate theses; Ergo quia de hypothese testimonium petitur ex ipsa notorietate; Habes quae in te valde possunt laudari. Si porrò studere est perpetuo operari & ex perpetua operatione venit eruditio, tu certè in omni sensu Studiosus es, annos enim tuos Academicos perpetua lectionum frequentatione consumpsisti hactenus, & nemo est, qui te non referat ad illos Rostochienses, qui singulari nisu futuros honores jure suo sibi postulant. Sed ne videar testimonium ferre domesticum, provoco ad Auditorium. Vale, & Familiae tuae ornamenta in Ascendenti & Collaterali serie feliciter auge. Dab. d. 26. April. Anno MDCCXXX.

S blüht das Kleeblad edler Bruder annoch an unserm
Warnau-Strand /
Der Stevers Stamm hat Zweig und Neste zur Ruh und Schat-
ten angewandt.

Man kan an Ihrer Redlichkeit des Bürgermeisters Bild-
niß kennen /

Die Rostocks Kindes-Kinder noch im Grabe ihren Vater nen-
nen.

Da Du den auserlesene Sprosse von Stevers Tugend und
Geschlecht /

Heut unter unserm Theurem Mantzel erklärest Gottes Licht
und Recht /

So

So sey mein Zuruff: Zeige heut/ was wir dereinst von dir zu
hoffen/
Der Himmel mach das Rath-Hauß Dir so wie heut die Ca-
theder offen.

Mit diesen wenigen Zeilen Begleitete seinen gelieb-
ten Vetter und Bruder zur Catheder

J. C. ATTELMAYER,

Oppon.

Was wunder/ Wehrter Freund/ daß Du Gelehrsamkeit/
Und das/ was Wissen heißt/ besizest sonder Streit:
Es macht Dein embsiges und stetiges Studiren/
Wie auch ein gründliches und rechtes Meditiren.
Ist da schon wiederum Dein hoher Sinn und Geist/
Uns klärlich zeigen wil/ was Disputiren heißt;
So wünsche Dir hiezu des Himmels reichen Seegen/
Diß mit den übrigen auch glücklich abzulegen.

Diese schlechte Zeilen hat seinem wehrte geschätz-
ten Freunde beyfügen wollen

C. D. WOLFFRADT,

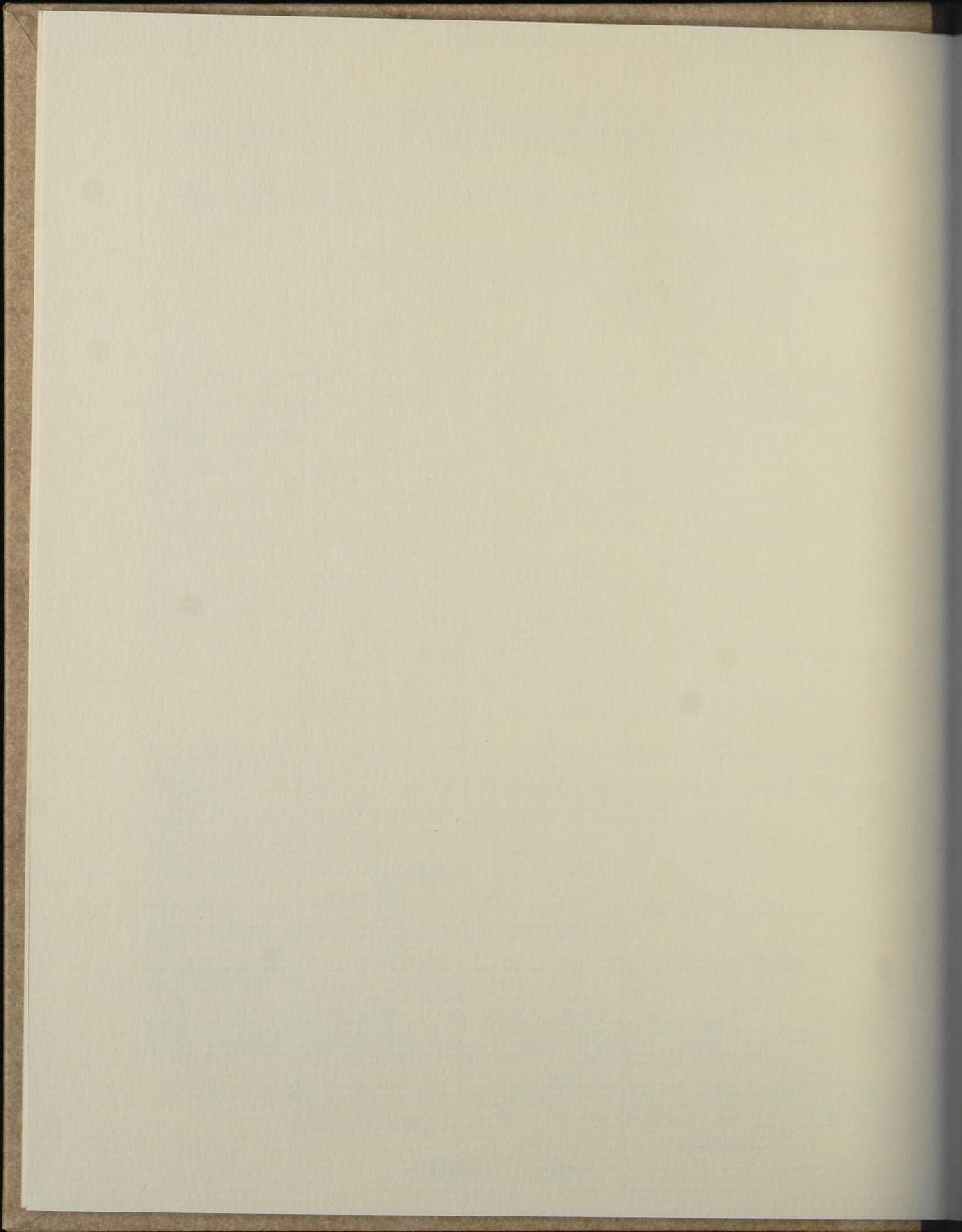
Opponens.

Du stellst Dich/ Wehrter Freund! der ganzen Muses Schaar
Indem Du disputirst, heut als ein Muster dar/
Was vor Geschicklichkeit der müsse mit sich führen/
Der die Catheder wil als Respondente zieren.
Du bist mit einem Wort: Vernünfftig und gelehrt/
Von einem jeglichen gelobet/ und geehrt/
Und weil Du mich erwählt/ daß ich heut unter andern
Als Zeuge Deines Ruhms soll zur Catheder wandern/
So nimm den Danck dafür anseho schriftlich an/
Biß ich Dir meinen Wunsch bald mündlich zollen kan.

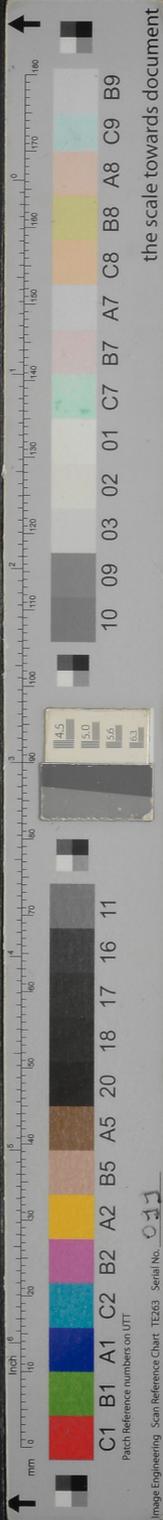
Mit eilfertiger Feder setzte dieses
H. A. CAROC, Gryph, Pom.

Opponens.

(o)

STEVERO

Suo
Salutem p. d.

PRÆSES,

umanitas primariae, præsertim Literatorum, ane tu DOMINE STEVERE, qui modestissimus es, maximam tibi conciliaſti laudem, dubitat de veritate theſeos; Ergo quia de hymn petitur ex ipſa notorietate; Habes quæ in ardari. Si porrò ſtudere eſt perpetuo operatione venit eruditio, tu certè in omni annos enim tuos Academicos perpetua lectione conſumpſiſti haecenus, & nemo eſt, ad illos Rostochienſes, qui ſingulari niſu ſuo ſibi poſtulant. Sed ne videar teſtimonicum, provocho ad Auditorium. Vale, & nenta in Aſcendenti & Collaterali ſerie felid. 26. April. Anno MDCCXXX.

— — — — —
Kleeblad edler Bruder annoch an unſerm
Warnau = Strand /
im hat Zweig und Aeste zur Ruh und Schat
ten angewandt.
er Redlichkeit des Bürgermeiſters Bild
niß kennen /
ndes Kinder noch im Grabe ihren Vater nen
nen.
erleſene Syroſſe von Stevers Tugend und
Geſchlecht /
Theurem Mantzel erklährest Gottes Licht
und Recht /

So